

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/51/2017
Identifikačné číslo spisu: 8015201054
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8015201054.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančeniča, v právnej veci žalobcu: G. C. E., trvale bytom Q. B. X. XX/A, XX-XXX M., D. A., právne zastúpeného V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, proti žalovanej/sťažovateľke: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti: Y. R. F., bytom E. Č. XX, XX-XXX E., D. A., právne zastúpenej V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, v konaní o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 45502-2/2013-BA zo dňa 28. novembra 2013, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 14. februára 2017, č. k. 11Scud/4/2015-127, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 11Scud/4/2015-127 zo 14. februára 2017 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odôvodnenie

1. Rozsudkom č. k. 11Scud/4/2015-127 zo 14.02.2017 Krajský súd v Prešove zrušil rozhodnutie žalovanej z 28.11.2013 č. 45502-2/2013-BA, ktorým odvolanie žalobcu zamietla a potvrdila rozhodnutie pobočky Stará Ľubovňa zo dňa 08.08.2013 č. 700-4160-46/2013-SL, ktorým táto podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bodu prvého zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.“) rozhodla, že žalobcovi nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi u zamestnávateľa F.D. Y. R. - EUROPROFIT od 01.12.2012 podľa slovenskej legislatívy.

2. V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že preskúmané rozhodnutie žalovanej je rozhodnutím o poistnom a malo byť s poukazom na § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. žalobcovi doručené do vlastných rúk, čo uskutočnené nebolo. Pokiaľ žalobca žiadal uložiť žalovanej povinnosť doručiť mu napadnuté rozhodnutie, krajský súd takýto postup považoval za neefektívny a nehospodárny z dôvodu, že žalobca riadny opravný prostriedok proti prvostupňovému rozhodnutiu využil a ním navrhovaný postup by do úvahy podľa krajského súdu prichádzal iba v tom prípade, ak by mu nebolo doručené prvostupňové rozhodnutie. Krajský súd z týchto dôvodov považoval žalobu za podanú včas. Konštatoval

tiež, že na predmetnú vec možno aplikovať rozsudok najvyššieho súdu 9Sžso/90/2015 zo dňa 14.12.2016. Odôvodneniu prvostupňového rozhodnutia vytkol, že je bez akýchkoľvek konkrétností vo vzťahu k zamestnancovi - žalobcovi, pričom žalovaná doplnila odôvodnenie rozhodnutia, avšak neuvádza žiadne konkrétnosti vo vzťahu k fyzickej osobe - zamestnancovi a jej závery preto považoval za paušalizujúce. Taktiež nebolo možné akceptovať doplnenie napadnutého rozhodnutia vo vyjadrení k žalobe, keďže predmetom prieskumu je rozhodnutie. Vychádzajúc z uvedeného krajský súd rozhodnutie žalovanej zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a e/ zákona č. 62/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) a žalobcovi priznal nárok na náhradu trov konania.

3. Proti tomuto rozsudku podala žalovaná v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g/ a h/ zákona č. 162/2015 Z. z. SSP. Nestotožnila sa s právnym posúdením krajského súdu a trvala na tom, že jej rozhodnutie bolo vydané na základe dostatočne zisteného skutkového stavu veci a po zhodnotení všetkých relevantných dôkazov. Namietala tiež, že krajský súd sa nezaoberal tým, že žaloba bola podaná oneskorene, keď žalobca nedodržel zákonnú lehotu. Napadla tiež výrok o priznaní práva na náhradu trov konania žalobcovi. Navrhla, aby najvyšší súd vydal uznesenie, ktorým zruší rozhodnutie krajského súdu.

4. Vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti žalobca a zúčastnená osoba uviedli, že kasačnú sťažnosť považujú za nedôvodnú a navrhli rozsudok krajského súdu potvrdiť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, v súlade s § 455 SSP bez pojednávania, a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalovanej bola podaná dôvodne a rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 11Scud/4/2015-127 zo 14.02.2017 je potrebné zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie.

6. Podľa § 212 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia, ak tento zákon neustanovuje inak. Deň doručenia rozhodnutia je deň jeho oznámenia.

7. Podľa § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. rozhodnutie sa účastníkovi konania oznamuje doručením rozhodnutia do vlastných rúk alebo poštou ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia:

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o poistnom, o príspevku na starobné dôchodkové sporenie, o uložení pokuty a penále,
- d) o prerušení konania,
- e) o zastavení konania.

8. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 1. zákona č. 461/2003 Z. z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch.

9. Podľa § 178 ods. 1 písm. a/ bod 8. zákona č. 461/2003 Z. z. do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o poistnom a o príspevku na starobné dôchodkové sporenie.

10. Podľa § 179 ods. 1 SSP, ak správnu žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom administratívneho konania malo konať (ďalej len „opomenutý účastník“), správny súd overí správnosť tohto tvrdenia a skutočnosť, či od vydania napadnutého rozhodnutia alebo opatrenia neuplynuli viac ako tri roky, a ak sú tieto podmienky splnené, uznesením rozhodne, že orgán verejnej správy je povinný doručiť opomenutému účastníkovi vo veci vydané rozhodnutie alebo opatrenie.

11. Podľa § 462 ods. 1 SSP, ak kasačný súd po preskúmaní zistí dôvodnosť kasačnej sťažnosti, rozhodne o zrušení napadnutého rozhodnutia a podľa povahy vráti vec krajskému súdu na ďalšie konanie alebo konanie zastaví, prípadne vec postúpi orgánu, do ktorého pôsobnosti patrí.

12. Žalobca podal správnu žalobu ako opomenutý účastník tvrdiac, že rozhodnutie Sociálnej poisťovne, ústredie č. 45502-2/2013-BA zo dňa 28.11.2013 mu nebolo riadne doručené. Z administratívneho spisu žalovanej ako aj z nesporných tvrdení účastníkov súdneho konania potom vyplýva, že žalobca bol účastníkom správneho konania a uvedené rozhodnutie mu Sociálna poisťovňa, ústredie doručovala doporučené na adresu bydliska v Poľskej republike. Zásielku s rozhodnutím prevzala na adrese žalobcu osoba odlišná od žalobcu. Žalobca ako aj krajský súd mali zhodne za to, že takéto doručenie je právne neúčinné a rozhodnutie správneho orgánu mu malo byť doručované do vlastných rúk, v dôsledku čoho krajský súd považoval žalobu žalobcu za podanú včas.

13. S takýmto právnym záverom sa však nemožno stotožniť.

14. Zákon č. 461/2003 Z. z. pozná doručovanie do vlastných rúk a tzv. „obyčajné“ doručovanie. Taxatívny výpočet rozhodnutí, ktoré je potrebné doručiť do vlastných rúk stanovuje § 212 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z..

15. Predmetné rozhodnutie pobočky žalovanej nie je rozhodnutím o poistnom; je rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia, pre ktoré zákon doručovanie do vlastných rúk nevyžaduje.

16. Rozhodnutím o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia rozhoduje žalovaná a jej pobočky o tom, či účastník konania splnil zákonné predpoklady pre vznik, resp. zánik povinného nemocenského poistenia, povinného dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti podľa § 20 zákona č. 461/2003 Z. z. v sporných prípadoch, čo bol aj žalobcov prípad. Právnou otázkou, ktorú záväzne rieši takéto rozhodnutie je teda existencia či neexistencia samotného poistného vzťahu.

17. Naopak, rozhodnutím o poistnom je napr. rozhodnutie o predpísaní dlžného poistného podľa § 144 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. z titulu existujúceho poistenia v rozhodnom období. Predmetom rozhodnutia je výška poistného, ktoré je subjekt podľa § 128 zákona č. 461/2003 Z. z. povinný platiť a odvádzať.

18. Odlišnosť oboch právnych inštitútov - poistenia a poistného - je zrejماً tiež zo systematického členenia zákona č. 461/2003 Z. z., keď § 172 ods. 5 uvedeného zákona uvádza, že predmetom nedávkového konania je rozhodovanie o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch, ako aj konanie o poistnom v sporných prípadoch. Zákonodarca teda tieto dve konania rozlišuje. Obdobne ustanovenie § 178 ods. 1 určuje, že do pôsobnosti pobočky patrí rozhodovať v prvom stupni o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch a v inom bode, že do pôsobnosti pobočky patrí tiež rozhodovanie o poistnom.

19. Pri rozhodnutiach o vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia zákon nevyžaduje doručovanie do vlastných rúk. Je preto potrebné konštatovať, že žalobcovi bolo rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa riadne doručené dňa 19.08.2013 a rozhodnutie ústredia dňa 09.12.2013, kedy ho v oboch prípadoch na adrese žalobcu prevzala osoba ochotná ho prevziať a odovzdať žalobcovi. Uvedené okolnosti majú rozhodný vplyv na posúdenie otázky včasnosti podania samotnej žaloby o preskúmanie rozhodnutia, čo sťažovateľka v kasačnej sťažnosti aj namietala.

20. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody považoval kasačný súd kasačnú sťažnosť za dôvodnú a rozhodol podľa § 462 ods. 1 SSP o zrušení napadnutého rozhodnutia krajského súdu a vrátení vecí na ďalšie konanie. V ďalšom konaní bude krajský súd pokračovať v konaní (§ 179 ods. 7 SSP). Krajský súd rozhodne tiež o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

21. Toto rozhodnutie kasačného súdu bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.